

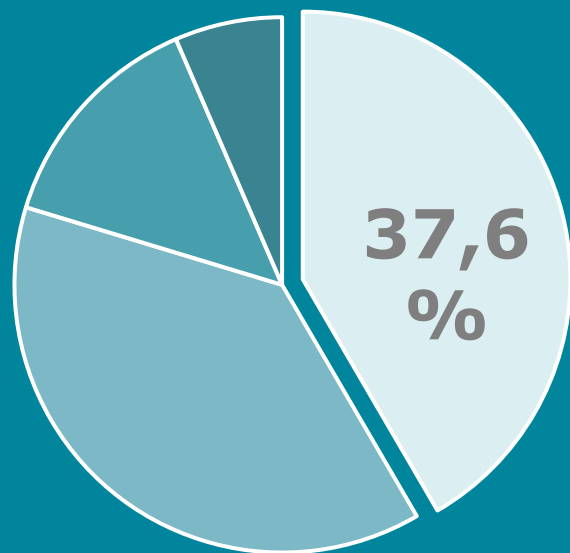
Ekonomikas ministrija

ES un Latvijas transporta enerģijas regulējums

ESOŠĀ SITUĀCIJA

(emisijas)

Slāpekļa oksīdu emisijas 2020

Gaisa piesārņojuma radītājs

TRANSPORTS

31,7%

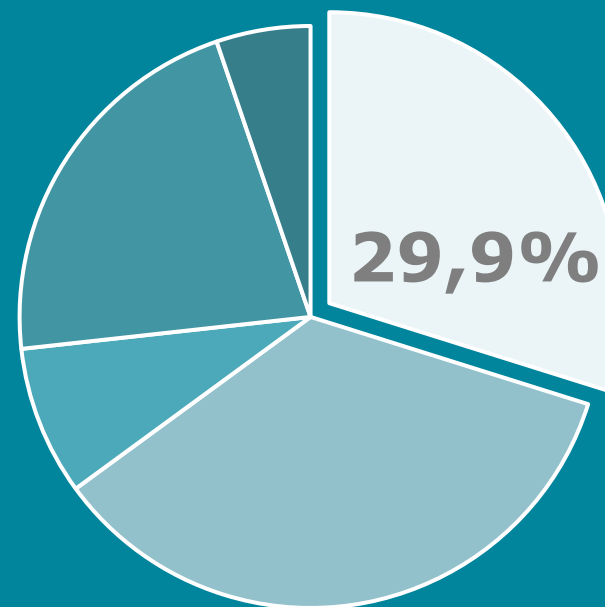

4,9%

1%

Siltumnicefekta gāzu emisijas 2020

Klimata pārmaiņu radītājs

TRANSPORTS

28,9%

0,9%

0,1%

Ekonomikas ministrija

TEL projekta izstrādes apsvērumi

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none">• radīts pieprasījums pēc atjaunojamiem energoresursiem un bez- emisiju transportlīdzekļiem• Samazināts transporta, lauksaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas emisiju apjoms• uzlabota gaisa kvalitāte un pilsētvide pilsētās, piesaistīti iedzīvotāji un uzņēmumi pilsētās• Vietēju energoresursu ražota transporta enerģija	<ul style="list-style-type: none">• Izmaksas tiek iekļautas transporta enerģijas gala cenā tiek novirzītas uz galapatērētājiem• Neskaidrība ar finansējuma pieejamību atbalsta programmām, t.sk. elektromobilitātei, transportlīdzekļu iegādei, infrastruktūras attīstībai• Nav vienošanās par atbalstu elektomobilitātei
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none">• Noteikt augstākas ambīcijas un radīt jaunu industriju uz skaidriem tiesiskiem un zinātniskiem pamatiem• Radīt augstas pievienotās vērtības produktus no Latvijā pieejamajām izejvielām• Ieguvumi ostām, loģistikas kompānijām, būvniecības sektoram, pētniecībai	<ul style="list-style-type: none">• daudz-miljonu soda naudas par mērķu neizpildi• Valsts reputācijas pasliktināšanās, t.sk. investoriem• gaisa kvalitātes neuzlabošana pilsētvidē, kas tieši vai pastarpināti veicinātu pilsētvides degradāciju un iedzīvotāju (un līdz ar to nodokļu)• Neizmantotas iespējas darba vietu un pievienotās vērtības (īpaši reģionos) radīšanai

Ekonomikas ministrija

Kā veidojas Direktīvas 2018/2001 mērķis?

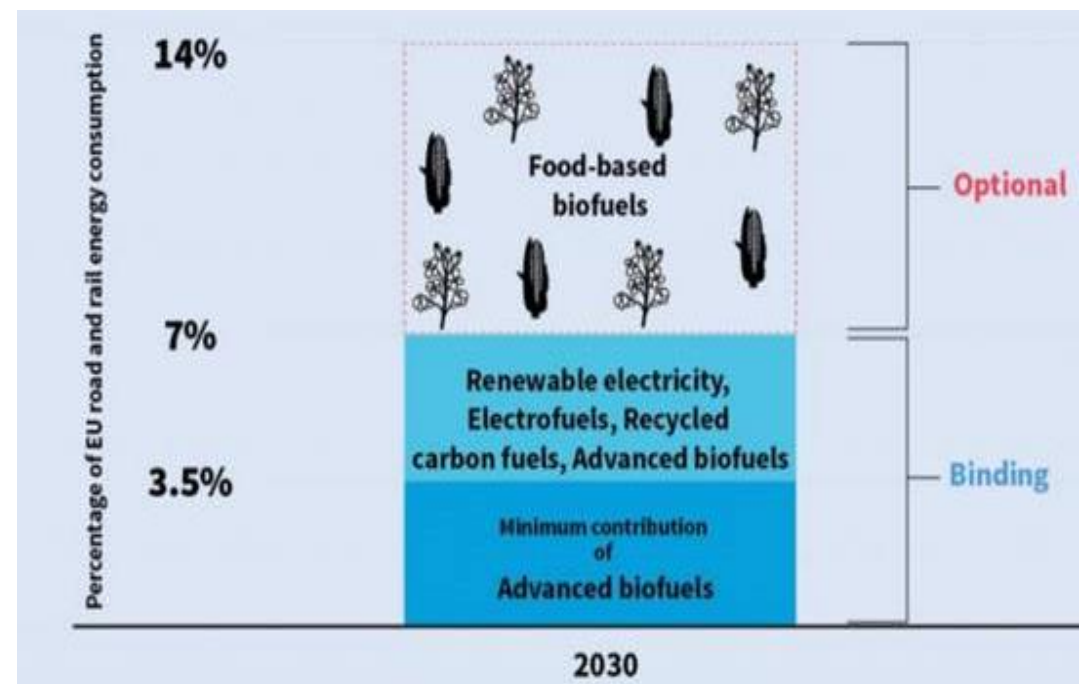
25.panta 1.punkts:

14% DV AER:

- **3,5% modernās biodegvielas/biogāze** +
- **3,5% modernās biodegvielas, elektroenerģija, RCF, RFNBOs** +
- 7% no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražotas biodegvielas

26.panta 1.punkts:

Mērķi var samazināt par tādu apjomu, par kādu tajā netiek ieskaitīts no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražots biodegvielu apjoms

TEL mērķis = 3,5% modernās biodegvielas + 3,5% modernās biodegvielas, elektroenerģija, RCF, RFNBOs + 0% pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražotas biodegvielas = 7% LV AER

Ekonomikas ministrija

Kāpēc NEKP tika noteikts 7% mērķis?

Galvenie apsvērumi:

- Nepieciešamība virzīties uz moderno biodegvielu un biogāzes izmantošanu
- Nepieciešamība īstenot aprites ekonomikas principus
- Iespēja ietekmēt atkritumu radīšanu un atkritumu apglabāšanu, veicinot vēlmi moderno biodegvielu ražošanai Latvijā
- Nepieciešamība būtiski nepalielināt enerģijas cenas,
- Iespēja attīstīt un izmantot jaunus transporta enerģijas veidus, uzlabojot enerģētisko drošību

Ekonomikas ministrija

Kāpēc tiek saglabāts terminēts obligātais piejaukums?

Galvenie apsvērumi:

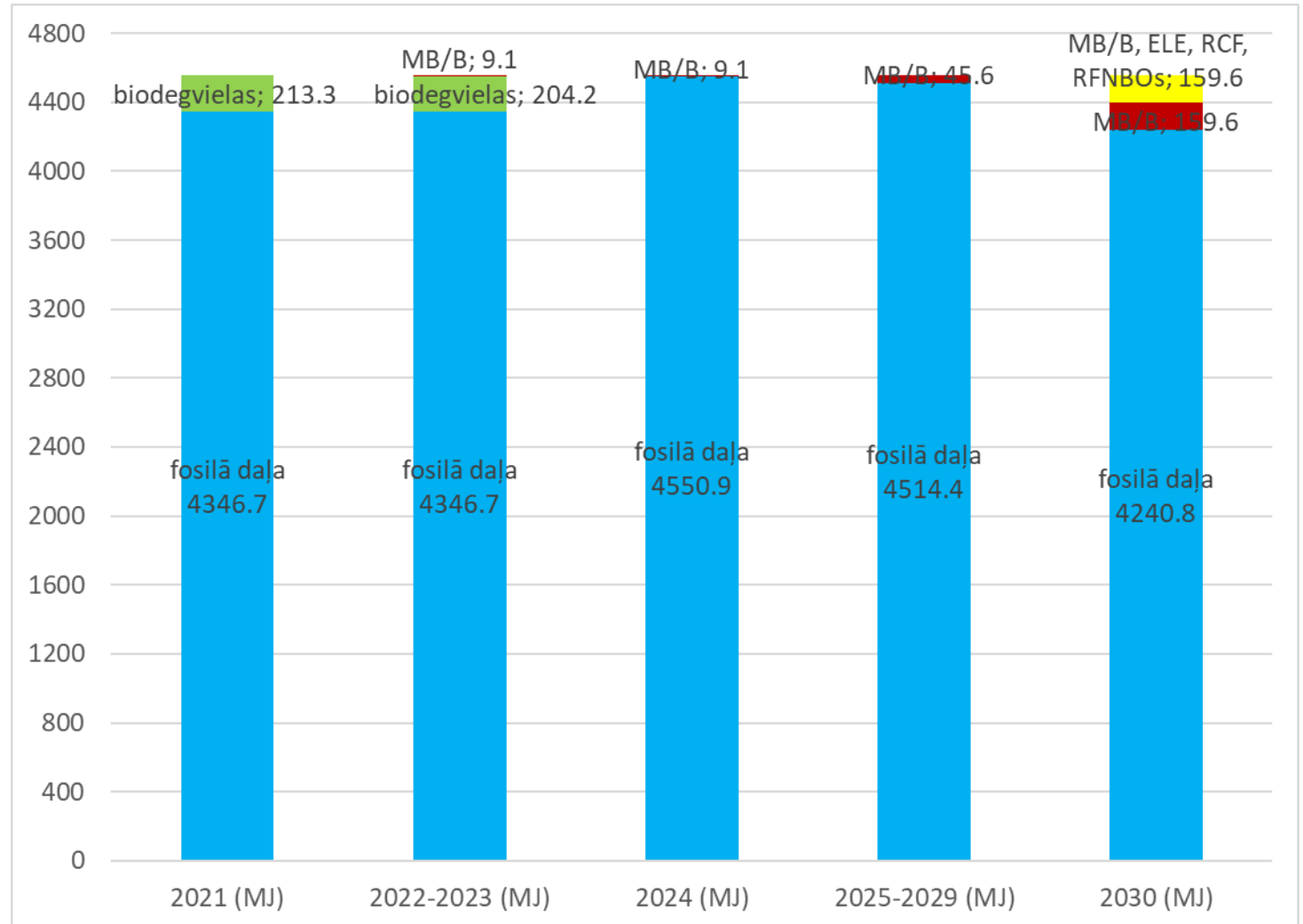
- Nepieciešamība tuvināties 2020.gada atjaunojamās transporta enerģijas mērķu sasniegšanai
 - 4.73% 2018.gadā;
 - 5.12% 2019.gadā;
 - 6.73% 2020.gadā
- Nepieciešamība demonstrēt, ka tiek veiktas darbības 2020.gada atjaunojamās transporta enerģijas mērķu sasniegšanai
- Tiesiskās paļāvības ievērošana un pārejas periods darbības pārkārtošanai, lai nodrošinātu saistošo starpmērķu izpildi
- Nepieciešamība būtiski nepalielināt enerģijas cenas

Ekonomikas ministrija

Līdzdalības mehānisms – pienākums no 2022., piejaukums līdz 2024.g.

- obligātais piejaukums – 2 gadus pēc likuma spēkā stāšanās
- obligātais moderno biodegvielu / biogāzes pienākums – sākot ar 2022.g.
- Transporta enerģijas aprites cikla SEG emisiju intensitātes samazināšanai – arī degvielas piegādātāja izvēlētais 1.paaudzes biodegvielu piejaukums

Shematisks attēlojums AER mērķiem (20l E10, 10l E5, 100l B7)

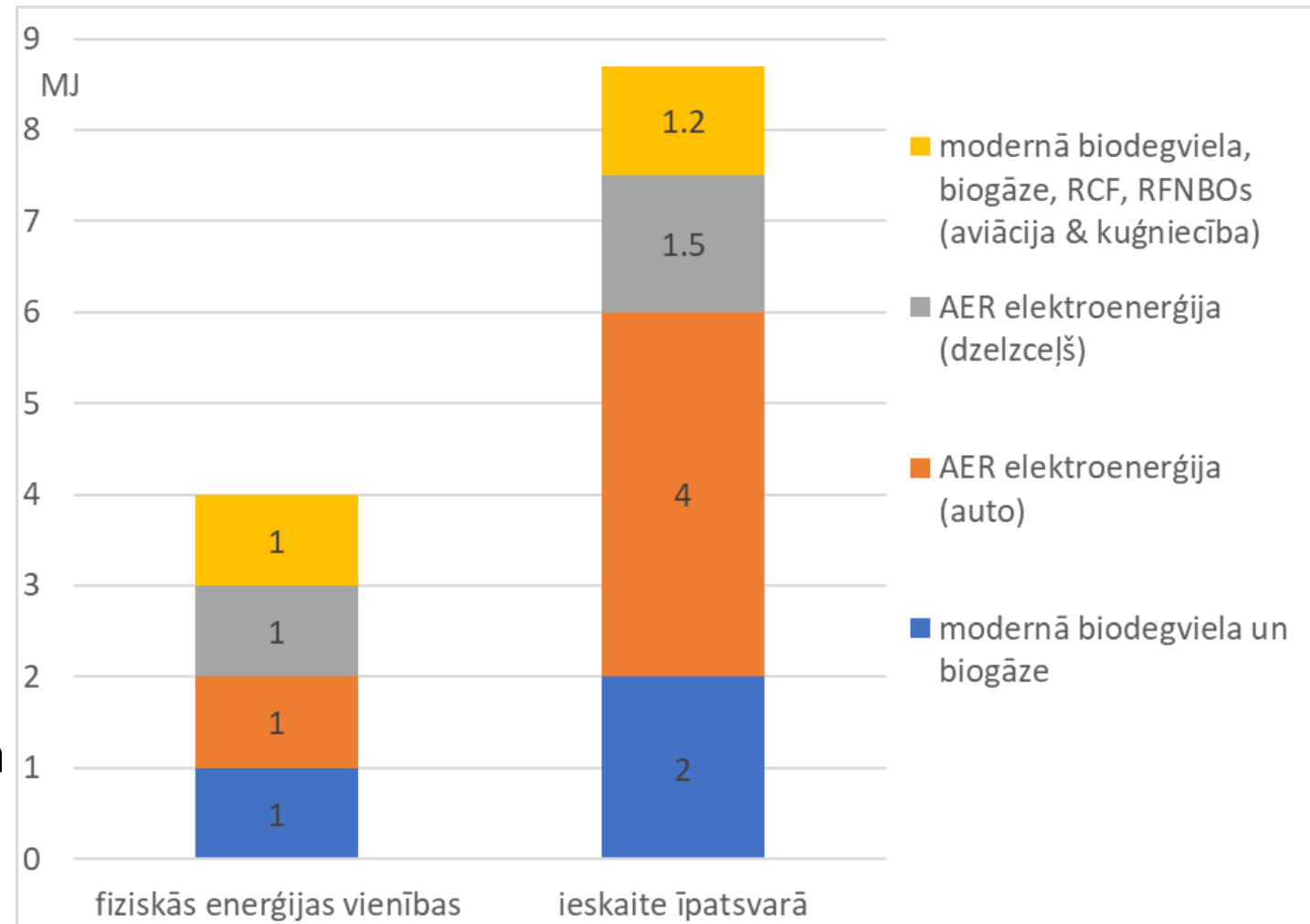

Ekonomikas ministrija

Koeficienti mērķa izpildes aprēķinam

Koeficientu piemērošanas pamatojums:

- biodegvielu ilgtspējas sertifikāts (izejvielu veids)
- biogāzes izcelsmes apliecinājums
- valstī aktuālais AER elektroenerģijas īpatsvars
- pierādījumi, ka elektroenerģija ir uzlādēta elektroauto vai izmantota dzelzceļā
- pierādījumi, ka degviela ir izmantota aviācijas vai kuģniecības transportā

Ekonomikas ministrija

Opcijas līdzdalības mehānisma (AER) mērķu sasniegšanai

- Nodrošināt noteiktu % apjomu atjaunojamās transporta enerģijas:
 - Mērķa sasniegšanai var izmantot tikai ilgtspējīgu biodegvielu
 - Mērķa sasniegšanai nevar izmantot no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražotas biodegvielas

un/vai

- Iegādāties cita degvielas piegādātāja realizēto atjaunojamo transporta enerģiju vai moderno biodegvielu/biogāzes statistisko apjomu
- Iegādāties cita komersanta transportam piegādāto elektroenerģijas apjomu (elektroenerģijas statistiku)

! Mērķī tiek ieskaitīts tikai atjaunojamās elektroenerģijas apjoms

- Iegādāties cita komersanta (ne degvielas piegādātāja) transportam piegādāto vai pašpatērēto biometāna apjomu (biometāna statistiku)

Ekonomikas ministrija

AER mērķa izpildes aprēķins

$$\frac{\Sigma(\text{biodegvielas} + \text{biogāze} + \text{RFNBOs} + \text{RCF})_{\text{transports}} + \text{AER elektroenerģija}_{\text{auto\&dzelzceļš}}}{\Sigma(\text{B} + \text{DD} + \text{CNG} + \text{LNG} + \text{biodegvielas} + \text{biometāns} + \text{RFNBOs} + \text{RCF} + \text{elektroenerģija})_{\text{auto\&dzelzceļš}}}$$

- Transporta enerģijas apjomā, no kā rēķina % mērķa izpildi, jāieskaita benzīns, dīzeļdegviela, dabasgāze (CNG, LNG), biodegvielas, biogāzi, RCF, RFNBOs un elektroenerģiju
- Elektroenerģija un RFNBOs netiek ieskaitīta tajā transporta enerģijas apjomā, no kā rēķina moderno biodegvielu / biogāzes īpatsvaru

Ekonomikas ministrija

Transporta enerģijas aprites cikla SEG emisiju intensitātes samazinājuma mērķis

Mērķa sasniegšanas opcijas – tādas pašas kā AER mērķu sasniegšanai, izņemot:

- Transporta enerģija tiek vērtēta pēc tās SEG emisiju intensitātes (arī biodegvielām)
- Mērķa sasniegšanai var izmantot no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem ražotas biodegvielas
- Mērķī tiek ieskaitīts viss elektroenerģijas apjoms (auto), bet netiek ieskaitīts elektroenerģijas apjoms (dzelzceļš)
- Mērķī tiek ieskaitīts patērētais LPG apjoms.

Ekonomikas ministrija

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. – 2030. gadam: iespējamā mērķu pārskatīšana

ES mērķi

LV mērķi

ES un LV apakšmērķi

SEG samazinājums <- 55% pret 1990.g.

AER īpatsvars 40%

Energoefektivitātes mērķis ~40%

SEG emisijas
-17% pret 2005

644 kt CO2 ekv. piesaiste
ZIZIMM sektorā

Indikatīvi
[55%] kopējā enerģijas gala patēriņā

jaunie ikgadējie ietaupījumi 1,5%

AER rūpniecībā – 1,1% ikgadējs palielinājums

Transportā
13% SEG emisiju intensitātes samazinājums, ko sasniedz ar AER

Siltumapgādē 2.1% ikgadējais pieaugums

Publiskajā sektorā 1,7% ikgadējie ietaupījumi, 3% ēku renovācija

Moderno biodegvielu īpatsvars 2,2% 2030.g. bez multiplikatora

Sintētisko degvielu (t.sk. ūdeņraža) īpatsvara mērķis 2,6%

NEKP mērķu iespējamā pārskatīšana «Fit for 55» kontekstā

MĒRĶI 2030

- 13 %
SEG intensitāte
(28% AER)

- 6 %
SEG intensitāte

5% moderno biodegvielu
īpatsvars

2,2 % moderno
biodegvielu/biogāzes īpatsvars

2,6 % ūdeņraža īpatsvars

ESOŠĀ SITUĀCIJA

(enerģētika)

4,5%
AER

- 2,9%
SEG intensitāte

4%
biodegviela

0,9%
modernās
biodegvielas

0,7%
elektroenerģija

94%
fosilo degvielu
transports

69%
dīzeļdegvielas
īpatsvars

0,18%
elektrotransports

Ekonomikas ministrija

Biometāna ražošanas un izmantošanas veicināšana

- Informatīvais ziņojums "Kompleksa atbalsta sistēma biometāna ražošanai un izmantošanai" – saskaņošanas stadijā, tiks nosūtīts atkārtotai saskaņošanai.
- sākot no 2025. gada 1. janvāra noteikt kvotu sistēmu, kas paredzētu dabasgāzes tirgotājiem nodrošināt zināmu daudzumu biometāna, kas būtu proporcionāls tirgotās dabasgāzes apjomam.
- atbalstu biometāna ražošanai plānots sniegt Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam 2.1.2.specifiskā atbalsta mērķa "Atjaunojamo energoresursu enerģijas papildu ražošanas jauda (biometāns)" ietvaros 21 750 000 EUR.
- Grozījumi Enerģētikas likumā, kas nosaka no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtās gāzes izcelsmes apliecinājumu sistēmu – iesniegts Saeimā.

Ekonomikas ministrija

Paldies par uzmanību!

Ekonomikas ministrija

Biometāna ražošanas un izmantošanas veicināšana (iepriekšējā pieeja, kas neistenojās)

Ietekme

- NEKP mērķis: 1% moderno biodegvielu / biogāzes galapatēriņā 2025.g.; 3,5% - 2030.g.
- Biometāna ražošana netiek subsidēta.
- Atbilst Padomes Secinājumiem

Atbalsts ANM

- IeM Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta CNG transportlīdzekļu iegāde 20 MEUR;
- Pašvaldību sabiedriskā transportlīdzekļu iegāde 10 MEUR;
- Lauksaimniecības un atkritumu saimniecības transportlīdzekļu iegāde komersantiem 10 MEUR

MFF uc. finansējums

- MFF investīciju atbalsts biometāna ražošanai no esošām biogāzes iekārtām un tā transportēšanai (~21 MEUR)
- Papildus iespējams klimata finansējums transporta līdzekļu, kas izmanto biometānu iegādei.